

Súd: Okresný súd Žiar nad Hronom
Spisová značka: 32Ps/3/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6424203229
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rebeka Herdová
ECLI: ECLI:SK:OSZH:2025:6424203229.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žiar nad Hronom v konaní pred sudkyňou JUDr. Rebekou Herdovou v právnej veci navrhovateľa: Psychiatrická nemocnica Profesora Matulaya Kremnica, so sídlom Československej armády 234/139, 967 01 Kremnica, o návrhu na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony u osoby: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D., t. č. Psychiatrická nemocnica Profesora Matulaya Kremnica, zastúpený procesným opatrovníkom: E. F., tajomníčka Okresného súdu Žiar nad Hronom, za účasti Mesta Lučenec, G. H. XXX/XXX, XXX XX D., takto

rozhodol:

I. Súd o b m e d z u j e spôsobilosť na právne úkony A. B., nar. XX.XX.XXXX, v rozsahu, že obmedzovaný nie je spôsobilá na tieto právne úkony:

- právne úkony týkajúce sa poskytovania zdravotnej starostlivosti obmedzovanému, vrátane odmietnutia, potreby, spôsobu, času a miesta liečby, jeho hospitalizácie, rozhodovania o vstupe, umiestnení a výstupe zo zdravotníckeho zariadenia, k udeleniu informovaného súhlasu s poskytovaním zdravotnej starostlivosti psychiatrickej, aj nepsychiatrickej, ambulantnej, aj ústavnej forme,
- právne úkony týkajúce sa sociálnych služieb obmedzovaného, vrátane rozhodovania o vstupe, umiestnení a výstupe zo zariadenia, v ktorom je umiestnený,
- disponovať s finančnými prostriedkami nad sumou 20 eur týždenne,
- nakladať so svojim hnutelným a nehnuteľným majetkom, uzatvárať akékoľvek zmluvy majetkovo-právnej povahy, a to najmä zmluvy o prevode vlastníctva k hnutelným a nehnuteľným veciam, kúpne zmluvy, zmluvy o pôžičke, úverové zmluvy, darovacie zmluvy, zámenné zmluvy, záložné zmluvy, zmluvy o zriadení vecného bremena, zmluvy týkajúce sa preberania akýchkoľvek záväzkov, udeľovať a prijímať plnomocenstvá,
- samostatne konať a vystupovať pred štátnymi orgánmi, orgánmi územnej samosprávy, úradmi a inštitúciami,
- realizáciu aktívneho a pasívneho volebného práva,
- prebrať poštové zásielky vrátane tých, ktoré sú adresované do jeho vlastných rúk,
- preberať dôchodok, peňažné dávky zo sociálneho poistenia a štátne sociálne dávky, a to všetko dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia.

II. Súd u s t a n o v u j e obmedzovanému opatrovníka Mesto Lučenec, Fil'akovská cesta 287, Lučenec.

III. Opatrovník je ako zástupca obmedzovaného o p r á v n e n ý a p o v i n n ý zastupovať obmedzovaného pri právnych úkonoch a spravovať jeho majetok vo všetkých veciach, ktorých sa obmedzenie spôsobilosti na právne úkony týka.

IV. Súd u k l a d á opatrovníkovi povinnosti predkladať súdu správu o obmedzovanom a správu o nakladaní s majetkom, vždy do 30. júna a 31. decembra každého kalendárneho roka.

V. Súd n e p r i z n á v a štátu nárok na náhradu trov konania.

VI. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ podala na Okresný súd Žiar nad Hronom dňa 18.11.2024 návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony A. B., nar. XX.XX.XXXX. Vo svojom návrhu navrhovateľ uviedol, že v priebehu hospitalizácie po kompletnom diagnostickom procese bola u obmedzeného zistená závažná duševná porucha, konkrétne hebefrenná schizofrénia, anamnesticky s paticky motivovanými poruchami správania (exhibicionizmus). Obmedzovaný nemá náhľad na svoj psychický stav, necíti sa byť duševne chorý. Počas hospitalizácie bol nastavený na antipsychotickú, antidepresívnu a tymostabilizačnú terapiu. Vplyvom dlhodobej liečby došlo k ústupu po porúch správania a sexuálnej odbrzdenosti, avšak v klinickom obraze pretrvávajú hrubo narušené úsudkové a vôľovo motivačné schopnosti, nereálne plány. V dôsledku duševnej poruchy pacient nie je schopný racionálne posúdiť a rozpoznať následky svojho konania, nedokáže vôľou ovládať svoje konanie. Obmedzovaný nemá sociálne a rodinné zázemie, je fakticky bezdomovec. Vzhľadom na vyššie uvedené nie je možné predpokladať postačujúcu spoluprácu v ambulantných podmienkach a tým aj dosiahnutie dlhodobej remisie ochorenia. Prognóza ochorenia je v extramurálnych podmienkach jednoznačne nepriaznivá, nespolupráca v ambulantnej liečbe neumožňuje dosiahnutie uspokojivej sociálnej remisie mimo kontrolovaného prostredia. Obmedzovaný nie je schopný samostatnej existencie v extramurálnych podmienkach, vyžaduje trvalú podporu inej osoby.

2. Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 17.11.2025, ktorého sa zúčastnili navrhovateľ, obmedzovaný a procesný opatrovník obmedzovaného. Na pojednávaní navrhovateľ doplnil, že liečbou došlo k ústupu poruchám správania obmedzovaného, ako aj dovtedajších sexuálnych anomálií. Je však nevyhnutné, aby neustále podstupoval liečbu, pretože v prípade vynechania liečby by mohlo dôjsť k obnoveniu porúch správania.

3. Obmedzovaný na nariadenom pojednávaní uviedol, že najradšej by bol prepustený zo psychiatrie, ale keďže sa to jeho správanie môže obnoviť, nevie čo iné povedať. V súčasnosti sa nachádza v I. na psychiatrii, kde sa oňho starajú sestričky. Jeho denný režim je nasledovný: ráno vstane, uprace si posteľ, umyje sa, naje, dá si lieky, ide na rehabku, tam hrá karty alebo si kreslí a následne sa vráti na izbu. Nevie aké konkrétne lieky berie, nikdy sa na to nepýtal, ale berie ich pravidelne a to ráno aj večer. Aktuálne nemá prehľad, či poberá invalidný dôchodok alebo iné sociálne dávky uviedol, že vyhodil svoju zdravotnú kartu, pretože to nevedel znášať a chcel by si však vybaviť invalidný dôchodok, nemá však na to vysvedčenie. Uviedol súdu, že si nevie našetriť, v minulosti mal 270 eur mesačne a toto mu postačovalo na cigarety na celý mesiac. Nevie čo znamená pojem úver a pôžička, zmluva podľa neho znamená dohodnutie sa. Na otázku súdu, či sa považuje za chorého alebo zdravého uviedol, že nevie povedať, aj si tak trochu myslí, že je chorý. Na otázku súdu, či si uvedomuje následky pokiaľ by prestal užívať lieky uviedol, že nevie, nepozná účinok liekov, preto nevie, či by sa niečo zmenilo skôr uviedol, že asi by sa nič nezmenilo.

4. Na pojednávaní súd vykonal dokazovanie výsluchmi účastníkov konania, výsluchom znalca a nasledujúcimi listinnými dôkazmi: uznesenie Mestského súdu Košice sp. zn. 1Nt/21/2023 na č. I. 4, znalecký posudok číslo 99/2025, a zistil nasledujúci skutkový stav.

5. Obmedzovaný sa aktuálne zdržiava v psychiatrickej nemocnici v Kremnici, kde bol hospitalizovaný na základe absolvovania ochrannej psychiatricko-sexuologickej ústavnej liečby, ktorá mu bola nariadená Mestským súdom Košice sp. zn. 1Nt/21/2023. Jeho hospitalizácia pretrváva dodnes. Má diagnostikovanú hebefrennú schizofréniu, anamnesticky s paticky motivovanými poruchami správania (exhibicionizmus). Počas hospitalizácie bol nastavený na antipsychotickú, antidepresívnu a tymostabilizačnú terapiu. Vplyvom dlhodobej liečby došlo k ústupu po porúch správania a sexuálnej odbrzdenosti, avšak v klinickom obraze pretrvávajú hrubo narušené úsudkové a vôľovo motivačné schopnosti, nereálne plány.

6. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou.

7. Podľa § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

8. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

9. Podľa § 26 Občianskeho zákonníka, pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za nich ich zákonní zástupcovia.

10. Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

11. Podľa § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadnej jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1).

12. Podľa § 28 Občianskeho zákonníka, ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

13. Podľa § 248 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

14. Podľa § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

15. Podľa § 274 ods. 2 CMP, v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

16. Podľa § 275 CMP, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

17. Podľa § 277 CMP, súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka.

18. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh navrhovateľa na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony obmedzovaného je dôvodný. Z výsluchu účastníkov konania, z predložených listinných dôkazov a zo záverov znaleckého psychiatrického posudku vyplynulo, že obmedzovaný trpí duševnou poruchou trvalého charakteru – hebephrennou schizofréniou s postpsychotickým defektom osobnosti. Ochorenie je trvalého charakteru, pričom prognóza ochorenia je nepriaznivá a neistá. Liečba je len udržiavajúca, ochorenie sa nedá vyliečiť. Znalec konštatoval, že obmedzovaný nedokáže zodpovedne vykonávať žiadne právne úkony, v ktorých bol súdom obmedzený. Možno teda dôvodne konštatovať, aj v súlade s názorom znalca, že obmedzovaný nie je schopný vykonávania právnych úkonov uvedených vo výroku tohto rozhodnutia. Súd preto v súlade so závermi znaleckého posudku obmedzil obmedzovaného v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je schopný vykonávať právne úkony, ktorých rozsah je vymedzený vo výrokovej časti tohto rozsudku.

19. S poukazom na to, že súd rozhodol o obmedzení v spôsobilosti na právne úkony vo vymedzenom rozsahu, bolo potrebné súčasne ustanoviť obmedzovanému opatrovníka. Táto zákonná povinnosť súdu vyplýva z potrieb osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony, keďže vplyvom obmedzenia nemá osoba obmedzená v spôsobilosti na právne úkony spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, a preto v rozsahu, v akom bola táto osoba obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, ju musí zastupovať subjekt, ktorý spôsobilosť na právne úkony má v plnom rozsahu zachovanú. Za opatrovníka súd ustanovil Mesto Lučenec ako orgán miestnej správy, kde má obmedzovaný trvalý

pobyt. Ustanovenie do funkcie opatrovníka orgánu miestnej správy Občiansky zákonník v ust. § 27 ods. 3 predpokladá v prípade, ak nie je príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka. V danom prípade obmedzovaný nemá príbuzného, ktorý by funkciu opatrovníka vykonával. Jeho matka je nebohá, sestra žije na neznámej adrese a otec obmedzovaného na výzvu súdu nereagoval. Rovnako sa súd dopytoval psychiatrickej nemocnice na uvedenie osôb, ktoré by mohli byť opatrovníkom obmedzovaného, pričom tej nie sú známe žiadne osoby, ktoré by mohli byť opatrovníkom obmedzovaného. Súd prihliadol tiež na skutočnosť, že obmedzovaný sa aktuálne nenachádza v žiadnom sociálnom zariadení, ktoré by mohlo byť potencionálne jeho opatrovníkom, ten je hospitalizovaný v psychiatrickej nemocnici od 10.11.2023. Z uvedeného dôvodu súd pristúpil k ustanoveniu Mesta Lučenec do funkcie opatrovníka obmedzovaného.

20. Súd má za to, že neexistuje zákonná prekážka pre aplikáciu § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k Mestu Lučenec a jeho ustanoveniu za opatrovníka pre obmedzeného. Súhlas obce (mesta) v tomto prípade, keďže ide o ustanovenie opatrovníka hmotnoprávneho, tzv. verejného opatrovníka podľa § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, sa nevyžaduje. Tzv. verejný opatrovník vykonáva svoju funkciu prostredníctvom svojich zamestnancov na základe uznesenia súdu a v súlade s vymedzením úloh podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, podľa ktorého základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a obyvateľov v zmysle § 1 ods. 2 tohto zákona, ako aj zabezpečovanie poskytovania sociálnej služby obcou podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov. Na výkon funkcie tzv. verejného opatrovníka osobe, ktorá bola rozhodnutím súdu obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, môže byť ustanovená obec, v ktorej má opatrovanec trvalý pobyt, alebo jej zariadenie, ktoré má právnu subjektivitu a bolo zriadené na plnenie podobných úloh miestnej samosprávy. Podporne súd poukazuje na ustálenú súdnu prax najvyšších súdnych autorít, a to rozhodnutie R 14/1967 a R 45/1986.

21. Podporujúc tento záver súd dopĺňa, že ustanovenie § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka v spojení s § 2 ods. 1 prvá veta zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení predstavuje subsidiárnu možnosť ustanoviť obec za tzv. verejného opatrovníka osobe, ktorá ho musí mať ako zákonného zástupcu, ak neexistuje iná osoba, ktorá by spĺňala podmienky na ustanovenie opatrovníka. Každá fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky je obyvateľom určitej obce. Zákonodarcia zvolil toto kritérium z dôvodu, že medzi obcou a jej obyvateľom existuje špecifický vzťah, ktorý zahŕňa starostlivosť o potreby obyvateľov obce. Ustanovenie Mesta Lučenec ako opatrovníka obmedzovaného korešponduje aj s názorom NS SR v rozhodnutí sp. zn. 7 Cdo/20/2022 zo dňa 28.02.2022, navyše je voľbou aj najvhodnejšej alternatívy aj z hľadiska zabezpečenia ochrany záujmov obmedzovaného s trvalým pobytom v meste D.. Zároveň súd poukazuje aj na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 12CoPs/9/2023 a sp. zn. 15CoPs/9/2025.

22. Z uvedeného teda vyplýva, že aj keď Mesto Lučenec nesúhlasilo s ustanovením za opatrovníka, zákon v prípade ustanovenia za opatrovníka orgán miestnej správy nevyžaduje jeho výslovný súhlas. Návrh na ustanovenie za opatrovníka samosprávny kraj súd vyhodnotil ako nedôvodný s poukazom na vyššie uvedené aj na to, že „orgánom miestnej správy“ je obec, ktorá opatrovnícku funkciu vykonáva ako „organizačnú súčasť štátu“ a obec (mesto) má zákonnú povinnosť starať sa o svojich občanov vyplývajúcu jej z ustanovenia § 1 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. Obec má povinnosť starať sa o svojich občanov - v tomto prípade Mesto Lučenec, ktoré vykonáva svoju funkciu prostredníctvom svojich zamestnancov a v súlade s vymedzením úloh miestnej samosprávy. Súd tiež zvažoval možnosť ustanovenia Mesta Kremnica ako opatrovníka obmedzovanému, avšak v tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že obmedzovaný sa nachádza v psychiatrickej nemocnici v Kremnici len určité časové obdobie, pričom nie je vopred známe, kedy bude prepustený, resp. umiestnený do iného sociálneho zariadenia. Súd má za to, že za účelom ochrany práv obmedzovaného je vhodnejšie, aby funkciu opatrovníka stabilne vykonávalo Mesto Lučenec, kde má evidovaný trvalý pobyt, keďže ten zostáva nateraz nemenný, ako Mesto Kremnica, keďže nie je vopred známe ako dlho sa bude obmedzovaný zdržiavať v územnom obvode mesta I., ku ktorému nemá žiadny iný vzťah, než absolvovanie hospitalizácie v psychiatrickej nemocnici.

23. Opatrovník je povinný predkladať súdu správu o obmedzovanej a správu o nakladaní s jej majetkom, vždy do 30. júna a do 31. decembra každého kalendárneho roka.

24. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

25. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

26. Podľa § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

27. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

28. Podľa § 55 CMP, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

29. V súlade s ust. § 251 ods. 1 a § 57 CMP súd štátu náhradu trov konania nepriznal, keďže v konaní o spôsobilosti na právne úkony trovy dôkazov (a to náklady znaleckého dokazovania), uhradza štát.

30. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pretože nezistil také okolnosti, ktoré by spravodlivo odôvodňovali priznanie náhrady trov konania ktorémukoľvek z účastníkov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Žiline prostredníctvom Okresného súdu Žiar nad Hronom (§ 362 ods. 1 CSP) v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto odvolanie podal (§ 125 ods. 3 CSP).

Tento rozsudok nemôžu účinne napadnúť odvolaním tí účastníci konania, ktorí sa vzdali práva podať odvolanie proti rozsudku po vyhlásení rozsudku.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisovú značku tohto konania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie dôkazy alebo tvrdenia, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 62 ods. 1 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 62 ods. 2 CMP, odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.